ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **D. E.**, zast. Mgr. Jiřím Mikundou, advokátem se sídlem Štefánikova 244/18, Kopřivnice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení - pracoviště Ostrava**, se sídlem Zelená 3158/34, Ostrava, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 4. 2021, č. j. 48000/006658/21/010/BK, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2022, č. j. 19 Ad 19/2021 - 38,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2022, č. j. 19 Ad 19/2021 - 38, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítla odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Nový Jičín ze dne 16. 2. 2020, č. j. 48005/122210/20/120/KY, kterým bylo rozhodnuto, že žalobkyně není osobou zdravotně znevýhodněnou dle § 67 odst. 3 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“).

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalované žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Stěžejním důkazem pro podklad žalované byl posudek posudkové lékařky ze dne 9. 3. 2021, který byl dle krajského soudu úplný a přesvědčivý. Posudková lékařka žalované v něm jasně formulovala posudkový závěr, že pracovní schopnosti žalobkyně byly omezeny z důvodu narušení jemného úchopu IV. a V. prstem levé ruky, tedy její nedominantní končetiny. Žalobkyně není dle posudkové lékařky žalované vyloučena z možnosti uplatnit se na trhu práce v takové míře, v jaké předpokládá § 67 odst. 3 zákona o zaměstnanosti. Závěry z lékařského posudku ze dne 9. 3. 2021 vypovídají o tom, že žalobkyně je sice zdravotně

omezena, nicméně jí to nebrání zůstat zařazená na stávající pracovní pozici či získat jinou kvalifikaci.

II. Obsah kasační stížnosti žalobkyně a vyjádření žalované

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Krajský soud v napadeném rozsudku vycházel z nesprávných závěrů žalované. Z lékařských zpráv MUDr. S. a MUDr. Š. vyplývá, že se v případě stěžovatelky jedná o poškození celé levé ruky a její úchopové schopnosti, nicméně podle rozhodnutí žalované se jedná o poškození jednoho prstu nedominantní ruky. Krajský soud nezohlednil vnitřní rozpornost daného posudku, na kterou stěžovatelka poukazovala již v žalobě. Posudková lékařka žalované v posudku ze dne 9. 3. 2021 zdůvodňuje, proč má za to, že je postižen pouze IV. prst levé ruky stěžovatelky. Vzápětí ale hovoří o tom, že pracovní schopnosti stěžovatelky byly omezeny z důvodu narušení jemného úchopu IV. a V. prstem levé ruky. Není proto zřejmé, jestli má stěžovatelka postižen pouze IV. prst nebo má narušen i úchop V. prstu.

[5] Lékařský posudek posudkové lékařky žalované a rozsudek krajského soudu jsou rozporné i ohledně vlivu úrazu na výdělečnou činnost stěžovatelky, respektive na její pracovní uplatnění. Posudková lékařka žalované hovoří o tom, že pracovní schopnosti stěžovatelky byly omezeny z důvodu narušení jemného úchopu IV. a V. prstem levé ruky, a proto nebyla stěžovatelka zařazena zpět na pracovní pozici operátorky. Krajský soud poté konstatuje, že stěžovatelka je sice zdravotně omezena, což jí však nebrání zůstat v zařazení na stávající pracovní pozici. To je ale v rozporu s výše uvedeným.

[6] Žalovaná i krajský soud argumentují obecnou způsobilostí stěžovatelky konat výdělečnou činnost a možností její rekvalifikace. To ale § 67 odst. 3 zákona o zaměstnanosti nepožaduje. Jednotlivé podmínky pro definici osoby zdravotně znevýhodněné jsou spojeny spojkou „nebo“ nikoliv spojkou „a“. Stačí tedy splnění některé z podmínek. Stěžovatelka proto má nárok na přiznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné i v případě, že její schopnost rekvalifikace je zachována.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na své vyjádření k žalobě, dále na správní spis a na odůvodnění rozsudku krajského soudu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Novelou s. ř. s. provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. došlo s účinností od 1. 4. 2021 k rozšíření institutu nepřijatelnosti kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud se proto zabýval otázkou, zda tento institut dopadá i na nyní projednávanou věc. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. ve znění citované novely platí: *Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před*

krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[10] Projednávanou věc v řízení před krajským soudem po dni 1. 4. 2021 rozhodovala specializovaná samosoudkyně, což by nasvědčovalo závěru, že se jedná o věc, u které musí NSS posuzovat přijatelnost kasační stížnosti dle § 104a s. ř. s. Přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. se nicméně posuzuje pouze v těch věcech, kde specializovaný samosoudce rozhodoval v souladu s § 31 odst. 2 s. ř. s. stanovícím taxativní výčet věcí, ve kterých specializovaný samosoudce má rozhodovat, nikoli i ve věcech, v nichž samosoudce rozhodoval, přestože do výčtu obsaženého v § 31 odst. 2 s. ř. s. nespadají. Okruh žalob, které spadají do režimu posuzování přijatelnosti, tudíž nemůže být určován případnými pochybeními krajských soudů při posouzení rozsahu § 31 odst. 2 s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2021, č. j. 10 As 360/2021-59, č. 4289/2022 Sb. NSS).

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v dané věci samosoudkyně rozhodovala v rozporu s § 31 odst. 2 s. ř. s., jak bude rozvedeno níže, a proto věc ve skutečnosti není v režimu § 104a s. ř. s., takže není namístě zabývat se přijatelností kasační stížnosti a je namístě posoudit rovnou její důvodnost.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Dle § 31 odst. 2 s. ř. s. ve *věcech* ***důchodového pojištění, nemocenského pojištění, uchazečů o zaměstnání a jejich podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci podle předpisů o zaměstnanosti, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a státní sociální podpory****, dávek pěstounské péče, ve věcech přestupků, za které zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je nejvýše 100 000 Kč, mezinárodní ochrany, neudělení krátkodobého víza, rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o povinnosti opustit území, rozhodnutí o zajištění cizince, rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince, jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince, jakož i v dalších věcech, v nichž tak stanoví zvláštní zákon, rozhoduje specializovaný samosoudce.* (zvýraznil nyní NSS)

[14] Obecné principy pro výklad § 31 odst. 2 s. ř. s. NSS vymezil např. v rozsudku ze dne 28. 12. 2011, č. j. 7 Ans 9/2011-106. Z tohoto rozsudku vyplývá, že „[p]*ro většinu typů věcí řešených krajskými soudy ve správním soudnictví má zákonodárce za to, že mají být rozhodovány kolegiálně, a to senátem složeným ze tří soudců, protože takové obsazení soudu je vhodné zejména s ohledem na obecnou typovou obtížnost a závažnost projednávaných věcí. Kvůli úspoře veřejných prostředků a za účelem zjednodušení řízení v některých vybraných věcech, které jsou typově jednodušší, zákon zavádí výjimku z pravidla, že v těchto věcech rozhoduje krajský soud ve správním soudnictví samosoudcem*.“ Rozhodování v senátu je tedy obecným pravidlem, z něhož jsou možné výjimky, ale pouze v taxativně stanovených případech podle § 31 odst. 2 s. ř. s. Tyto výjimky interpretuje dosavadní judikatura restriktivně (srov. např. rozsudek NSS ze dne 11. 9. 2014, č. j. 7 Azs 105/2014-29, č. 3259/2015 Sb. NSS).

[15] Krajský soud v napadeném rozsudku neuvedl, pod jakou položku z výčtu uvedeného v § 31 odst. 2 s. ř. s. projednávanou žalobu podřadil. NSS se proto zabýval v úvahu připadajícími možnostmi. Jednou z těchto možností je věc *sociální péče*. Danou žalobu nicméně nelze podřadit pod služby sociální péče upravené v § 38 a násl. zákona

č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, ani pod rozsah sociální péče, který upravoval § 73 a násl. zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, jenž byl zrušen zákonem č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením"). Pojem *sociální péče* není v současné době definován v právních předpisech, a proto je třeba jej vykládat v rozsahu, jak byl systém sociální péče vymezen v době, kdy vstoupil v účinnost s. ř. s., neboť v současnosti nemá žádný vlastní (jiný) obsah (srov. bod 17 rozsudku NSS ze dne 22. 3. 2023, č. j. 4 Ads 45/2023-24). Pod věc *sociální péče* lze podle současné právní úpravy zařadit dávky poskytované osobám se zdravotním postižením podle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2018, č. j. 3 Ads 64/2017-37). V projednávaném případě se však o výše uvedené dávky nejedná.

[16] Danou žalobu nelze podřadit ani pod věci *pomoci v hmotné nouzi a státní sociální podpory*, jelikož nespadá pod dávky vymezené v § 4 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a v § 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

[17] Projednávanou žalobu nelze podřadit ani pod věci *uchazečů o zaměstnání a jejich podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci podle předpisů o zaměstnanosti,* neboť konkrétní osoba, u které se posuzuje zdravotní znevýhodnění dle § 67 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, nemusí naplňovat definici uchazeče o zaměstnání dle § 24 tohoto zákona, tedy nemusí se jednat o osobu, *která požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce, v jejímž územním obvodu má bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek je krajskou pobočkou Úřadu práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.*

[18] Nejvyšší správní soud si je vědom podobnosti posuzování otázky zdravotního znevýhodnění s posuzováním otázky invalidity, jelikož osoba invalidní i osoba zdravotně znevýhodněná spadají dle § 67 odst. 2 zákona o zaměstnanosti pod pojem *osoba se zdravotním postižením*. Nelze však opomenout, že na rozdíl od posuzování postavení osoby zdravotně znevýhodněné, spadá posuzování invalidity pod věc *důchodového pojištění*, která je v § 31 odst. 2 s. ř. s. výslovně uvedena.

[19] Projednávanou žalobu nelze podřadit ani pod zbylé věci uvedené v tomto ustanovení. Posuzování otázky, zdali je konkrétní osobu možné považovat za zdravotně znevýhodněnou dle § 67 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, tedy nespadá pod žádnou z věcí uvedených v § 31 odst. 2 s. ř. s., a nemůže tak o ní rozhodovat specializovaný samosoudce.

[20] Dle ustálené judikatury zakládá rozhodování věci samosoudcem namísto senátu vadu zmatečnosti řízení dle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2011, č. j. 4 Ads 108/2010-39, č. 2366/2011 Sb. NSS). Ačkoliv stěžovatelka vadu napadeného rozsudku dle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. neuvedla v kasační stížnosti, NSS k této vadě musí přihlížet z úřední povinnosti (viz rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 Ads 122/2021-28). NSS v projednávaném případě dospěl k závěru, že v řízení před krajským soudem měl o projednávané žalobě správně rozhodovat senát a nikoliv specializovaná samosoudkyně. Z tohoto důvodu mu nezbylo než napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

[21] Jelikož NSS zrušil napadený rozsudek z důvodu, že o projednávané žalobě rozhodoval krajský soud v nesprávném složení, nemohl se zabývat kasačními námitkami, které směřovaly k řešení věci samé. Krajský soud se bude muset danou věcí zabývat znovu ve správném složení, proto by byl přezkum závěrů rušeného rozsudku krajského soudu, tak jak byly napadeny v kasační stížnosti, jejíž klíčové body NSS výše rekapituloval, předčasný.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dle § 110 odst. 4 s. ř. s. je krajský soud vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí, jak je stanoveno v § 110 odst. 3 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2023

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu